

CALL FOR PAPERS

pentru un volum colectiv publicat la Editura „Lucian Blaga” din Sibiu, în parteneriat cu revista academică Jurnalul Artelor Spectacolului

Reprezentare vs. reprezentabilitate. Noile tabuuri ale discursului contemporan

Data limită: 15 iunie 2025

În 2016, Romeo Castellucci prezintă în Rennes spectacolul *Sur le concept du visage du fils de Dieu* (*Despre conceptul chipului fiului lui Dumnezeu*), în timp ce în stradă protestatarii catolici sunt revoltați de atitudinea blasfematoare a regizorului italian care ipostaziază credința și bătrânețea într-o manieră prea... naturalistă. În 2024, Florentina Holzinger revoltă masele prin spectacolul său *Sancta*, montat la Opera din Stuttgart, din cauza modului prea „explicit” prin care prezintă iubirea lesbiană. Tot în 2024, în România, o spectatoare transgender întrerupe o reprezentație teatrală, reproșând regizorului că a folosit un actor bărbat într-un rol trans. Dincolo de Ocean, în SUA, multe producții cinematografice recente adepse ale *political correctness*-ului stârnesc confuzie sau revoltă. Decizia regizorilor de a reprezenta personalități emblematice într-o manieră care sfidează adevărul istoric împarte publicul în două tabere. De exemplu, Anne Boleyn sau regina Elisabeta sunt interpretate de actrițe de culoare, în timp ce personajele inspirate de basmele Fraților Grimm sau H.Ch. Andersen se confruntă cu o situație similară.

Creatorii de spectacole pot adapta sau revizui opere existente pentru a exprima o viziune artistică unică. În acest sens, libertatea de exprimare, consacrată ca drept fundamental încă din 1789, a fost consolidată pentru prima dată în Franța printr-o lege specială care prevede, în primul său articol, că o creație artistică și difuzarea acesteia sunt libere și că orice limitare violentă a acestei libertăți este pedepsită penal. Cu toate acestea, dreptul de autor și, în special, aspectul său moral – perpetuu și inalienabil – garantează integritatea operei originale, permițând autorului sau succesorilor săi deținători de drepturi să se opună oricărei modificări neautorizate.

Deși recurentă, tensiunea dintre protecția drepturilor de autor și afirmarea libertății de expresie a regizorului și a artiștilor interpreți este din ce în ce mai mare, după cum o demonstrează câteva litigii recente. De exemplu, Comedia Franceză s-a opus dorinței fratelui lui Bernard-Marie Koltès în ceea ce privește distribuția spectacolului *Retour au désert* (*Întoarcerea în deșert*): ar putea un actor care nu este arab să primească rolul lui Aziz? La fel, punerea în scenă a piesei *Dialogues des Carmélites* (*Dialogurile Carmelitelor*) poate, fără a trăda ideile lui Francis Poulenc, să cruțe călugărițele destinate inițial eșafodului? Sunt atât de multe viziuni, fiecare legitimă, care pot intra în conflict: cea a autorului, preocupat să păstreze integritatea operei sale, și cea a regizorului și a artiștilor, care solicită libertatea de interpretare esențială

pentru vitalitatea și diversitatea producțiilor teatrale. În concluzie, cazul Koltès, ca și altele, evidențiază necesitatea unui dialog constant între creație și interpretare pentru a găsi un echilibru între respectarea intențiilor originale ale autorului și libertatea artistică a interpreților, garantând astfel o expresie teatrală fructuoasă și vie.

Receptarea operelor de artă contemporană și recontextualizarea colecțiilor muzeale continuă să ridice întrebări fundamentale, evocând vechi „tabuuri” care atacă raportul de forțe dintre etic și estetic. Sexul, moartea, boala, bătrânețea, rasa, dictatura și condiția minorităților etnice, religioase și sexuale rămân teme sensibile pentru public, fie că vorbim despre inițiative artistice contemporane sau de noi montări și interpretări ale canonului. Prin confruntarea dintre patrimoniu și creație, aceste abordări sfidează narațiunile prestabilite și pun în discuție tensiunile dintre memorie, identitate și angajament critic, în fața unor viziuni creative sau curatoriale care încearcă să sfideze conformismul și puritanismul.

Care este limita între ce este permis să fie reprezentat și ce nu? Cine poate stabili granițele pe care discursul artistic, muzeal sau patrimonial nu are voie să le depășească? În ce măsură drepturile de autor și problemele juridice care definesc etica reprezentării influențează – sau compromit – produsul artistic în sine? Cum putem ilustra, în calitate de scriitori, artiști vizuali, muzeografi etc., un genocid, o boală incurabilă sau un abuz sexual, fără a transgresa limitele unui discurs „acceptabil”? În ce măsură ne putem reinventa patrimoniul cultural, fără a încălca principiile unei abordări „academice” corecte? Putem concepe un discurs artistic autentic, cât timp dogmele și moralitatea impun niște limite precise? Cât de justificate sunt abordările ideologice de orice fel în fața esteticului și autenticității?

Vă invităm să răspundeți la aceste întrebări printr-un articol care va fi publicat într-un volum colectiv la Editura „Lucian Blaga” din Sibiu, în parteneriat cu revista academică Jurnalul Artelor Spectacolului.

Acest call este deschis cercetătorilor din diverse domenii: literatură, arte, patrimoniu cultural, sociologie, muzeologie, muzeografie, istoriografie, drept, studii de gen, digital humanities etc. Publicarea articolelor în volum este gratuită.

Vă rugăm să trimiteți un rezumat de 250 de cuvinte și o scurtă biografie de 100 de cuvinte în limba engleză la andrei.serban@ulbsibiu.ro și diana.nechit@ulbsibiu.ro înainte de 15 iunie 2025.

În urma unei selecții a manuscriselor, articolele in-extenso, redactate în limba engleză, vor fi publicate într-un volum apărut la Editura „Lucian Blaga” din Sibiu, în parteneriat cu revista academică Jurnalul Artelor Spectacolului.

Colaborarea între doi sau mai mulți cercetători (din aceeași instituție sau din instituții diferite) este încurajată, dar nu obligatorie. Se va acorda însă prioritate contribuțiilor comune care implică un cercetător din Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, în colaborare cu cercetători din alte universități membre ale Alianței FORTHEM.

Calendar:

Trimiterea și difuzarea call-ului: 10 mai 2025

Termenul limită pentru trimiterea rezumatelor: 15 iunie 2025

Termen limită pentru acceptarea sau respingerea propunerilor: 1 iulie 2025

Termen limită pentru depunerea articolelor in-extenso: 31 august 2025

Contactarea autorilor, în vederea posibilelor revizii: 30 septembrie 2025

Termenul-limită pentru primirea versiunilor revizuite: 31 octombrie 2025

Finalizarea volumului: 15 noiembrie 2025

Data preconizată de publicare a volumului: 15 decembrie 2025

**Financé par
l'Union européenne**

Volumul *Reprezentare vs. Reprezentabilitate. Noile tabuuri ale discursului contemporan* face parte din proiectul „Establishing a Laboratory of Cultural Heritage in Central Romania” (ELABCHROM - <https://grants.ulbsibiu.ro/elabchrom/>) finanțat prin programul de cercetare și inovare Horizon Europe al Comisiei Europene, cu numărul de acreditare 101079282.

**Financé par
l'Union européenne**

This volume, *Representation vs. Representability: The New Taboos of Contemporary Discourse*, is published as part of the “Establishing a Laboratory of Cultural Heritage in Central Romania” project (ELABCHROM - <https://grants.ulbsibiu.ro/elabchrom/>) funded by European Union’s Horizon Europe research and innovation programme. Grant agreement No 101079282.